

memo

Aan: CvB
Van: Gaaike Euwema
CC:
Datum: 04/06/2019
Betreft: Noorderpoort Rookvrij

Advies

De wettelijke verplichting voor onderwijsinstellingen om hun schoolterreinen en –gebouwen rookvrij te maken, is verschoven van 1 januari 2020 naar 1 augustus 2020 (start schooljaar 2020-2021).

Voor de definitieve invoering per 1 augustus 2020 van het rookvrije schoolterrein komt een uitwerking in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). De maatregel zal gaan gelden voor onderwijsinstellingen in het PO, het VO, het MBO en het HBO/WO. De verwachting is dat de inspectie zal gaan toetsen of instellingen de wet conform de AMvB uitvoeren.

Mijn advies is om de nu verwachte wettelijke ingangsdatum van 1 augustus 2020 te gebruiken als het moment waarop Noorderpoort definitief een totaal rookvrije onderwijsinstelling wordt. De wettelijke verplichting maakt dat vanaf die datum er meer duidelijkheid bestaat en er dus minder/geen ruimte meer is voor discussie.

Verwacht wordt dat er vanaf 1 augustus 2020:

1. Duidelijkheid bestaat over gedoogsituaties en uitzonderingen. Overigens is de verwachting dat die ruimte nihil zal zijn.
2. Een juridische grondslag is om als Noorderpoort aangesproken en gesanctioneerd te worden (bestuurlijke boete).
3. Een juridische grondslag is om als Noorderpoort medewerkers, studenten (Studentenstatuut) en bezoekers aan te spreken en te sanctioneren (Huisregels).
4. In contacten en/of problemen met omwonenden en/of andere gebruikers duidelijkheid is over wat er mag en niet mag (zelf te ontwikkelen).
5. Het toetsingskader van de inspectie (hopelijk) bekend is.

memo

In het schooljaar 2019-2020 kan Noorderpoort de nodige voorbereidingen te treffen zodat e.e.a. soepel gaat verlopen. In deze notitie worden de daarvoor noodzakelijke stappen beschreven.

Waarom Rookvrij?

Naast de wettelijke verplichting om rookvrij te zijn per 1 augustus 2020, heeft Noorderpoort zich (met instemming van de OR) al aangesloten bij de Rookvrije Generatie en bij Groningen Rookvrij (initiatief van de gemeente) en zich daarmee ook verplicht om studenten, medewerkers en gasten een rookvrije leer- en werkomgeving te bieden. Hoewel deze afspraken strikt juridisch gezien niet verplichtend zijn, hebben ze geen vrijblijvend karakter.

Dat maakt het voor Noorderpoort onmogelijk om speciale rookruimtes voor medewerkers in te richten en het verplicht ons om bestaande rookruimtes/rookplekken per 1 augustus 2020 op te heffen, ook als de AMvB die mogelijkheid voor onderwijsinstellingen onverhoopt laat bestaan.

Het 'waarom' van deze verplichting komt voort uit:

- De wetenschap dat roken een verslaving en dus een ziekte is, een ziekte met ernstige gevolgen voor de gezondheid. Het onderwijs wil geen plek zijn waar deze ziekte de ruimte krijgt.
- De wetenschap dat 'zien roken, doet roken' en dat het dus gewenst is dat studenten zo weinig mogelijk in aanraking komen met rokers.
- De wetenschap dat roken overlast en gezondheidsrisico's met zich meebrengen voor niet-rokers.
- De maatschappelijke opdracht van een onderwijsinstelling om in het kader van 'gezond en vitaal' studenten (en medewerkers) bewust te maken van het feit dat roken ongezond is.
- Het feit dat Noorderpoort zich profileert als een 'gezonde school'.

Huidige situatie

In Nederland loopt het MBO bepaald niet voorop met het rookvrij maken van haar schoolterreinen en – gebouwen. Een groot deel heeft nog geen of weinig actie ondernomen.

In het Noorden is het MBO een stuk verder en zijn rookvrije schoolpleinen normaal aan het worden.

memo

De gemeente Groningen loopt landelijk voorop. De hele onderwijsketen en de meeste (grote) scholen zijn vertegenwoordigd in Groningen Rookvrij en op bijna alle schoolpleinen hangt inmiddels het bekende bordje. Het Alfa-college is binnen de gemeente Groningen één van de koplopers en claimt inmiddels al helemaal rookvrij te zijn. De RUG en de Hanze zijn voornemens om (samen) ook geheel rookvrij te worden, maar dat proces is nog niet afgerond.

De ervaring bij zowel Alfa als RUG/Hanze leert dat het invoeren en afdwingen van een rookverbod zonder duidelijk juridisch kader het proces bemoeilijkt en de communicatie ingewikkeld maakt.

Bij Noorderpoort zijn alle schoolpleinen formeel rookvrij, maar op een aantal locaties is nog wel een rookplek gecreëerd met als vaak gebruikt argument dat er anders overlast ontstaat voor de burens of buurt. Deze rookplekken worden zowel door studenten als door medewerkers en bezoekers gebruikt.

Stappenplan

Mijn advies is om Noorderpoort stapsgewijs voor te bereiden op 1 augustus 2020. Er zijn daarbij vier hoofdlijnen te onderscheiden die onderling samenhangen:

1. Communicatie.
2. HRM/Juridisch/Medezeggenschap.
3. Facilitair.
4. Zorg/begeleiding individuele studenten en medewerkers.

Communicatie

1. Uitvoeren van een enquête onder medewerkers met als doel op te halen welke knelpunten en kansen zij zien in het proces van helemaal rookvrij worden. Doel: brede betrokkenheid medewerkers en input voor het (communicatie-) proces. De basis voor deze enquête is beschikbaar vanuit het UMCG. **Actie: Bestuursdienst en M & C. Deadline: juli 2019.**
2. Inventarisatie op welke standaard communicatiemomenten en –dragers vanaf het schooljaar 2019-2020 vermeld moet worden dat Noorderpoort vanaf 1 augustus 2020 helemaal rookvrij is. **Actie: M & C. Deadline: juli 2019.**

memo

3. Maken en uitvoeren van een communicatieplan op basis van het hierboven en hieronder staande. Daarbij gebruik maken van lopende acties en/of events (bijvoorbeeld de Healthy Aging week in oktober). Doelgroepen: Studenten, medewerkers, gasten en de buurt/omgeving van een school. **Actie: M & C in samenwerking met de scholen/diensten. Deadline: organisch vanaf juni 2019.**
4. Communicatie in en door de lijn. De ervaring bij andere organisaties leert dat 'open' informatiebijeenkomsten geen effect hebben. Niet-rokers hebben geen belangstelling en rokers hebben er geen belang bij. Wat wel helpt, is om het te agenderen op reguliere team-overleggen en daar afspraken te maken hoe elkaar collegiaal aan te spreken op verboden en/of ongewenst voorbeeldgedrag. Met ongewenst voorbeeldgedrag wordt het volgende bedoeld: roken door medewerkers in het zicht van studenten, bijvoorbeeld in de openbare ruimte net buiten de schoolterreinen. Juridisch kan hier niet tegen opgetreden worden, maar een medewerker kan wel worden aangesproken op gedrag dat indruist tegen de geest van de wet en op gedrag dat indruist tegen het imago van Noorderpoort. De ervaring bij andere organisaties leert dat afspraken die hierover onderling in teamverband worden gemaakt het meeste effect hebben. **Actie: Directeuren en teammanagers, indien gewenst ondersteund door de Projectmanager. Deadline: einde schooljaar2019-2020.**

HRM/Juridisch/Medezeggenschap

1. Bepalen hoe we als werkgever het rookverbod gaan handhaven en overtredingen gaan sanctioneren (escalatieladder) voor zowel medewerkers als studenten. Een voorstel hierover zal in de diverse Medezeggenschapsorganen besproken/goedgekeurd moeten worden. **Actie: Bestuursdienst (Jaap Heeringa).**
2. Uitzoeken en bepalen wat de NP bevoegdheden en/of verplichtingen zijn daar waar we gezamenlijk met andere organisaties gehuisvest zijn. **Actie: Bestuursdienst (Jaap Heeringa).**

memo

3. In de stad Groningen bestaat in de APV de mogelijkheid om als instelling ook buiten je eigen terrein in de openbare ruimte een rookverbod te handhaven. Het CvB heeft al in een eerder stadium besloten dat Noorderpoort hier geen gebruik van zal maken. Ten eerste omdat Noorderpoort principieel van mening is dat handhaving in de openbare ruimte een taak is voor het openbaar gezag en ten tweede omdat rond de juridische haalbaarheid van deze mogelijkheid vraagtekens bestaan.

Facilitair

1. Stappenplan maken om voor 1 augustus 2020 alle nog bestaande rookplekken/asbakken te ontmantelen en alle instellingsterreinen en –gebouwen te voorzien van bebording. **Actie: Facilities in overleg met de scholen/diensten. Deadline: november 2019.**
2. Facilitair medewerkers indien noodzakelijk extra te trainen op het aanspreken van ongewenst, en per 1 augustus 2020 verboden rookgedrag van studenten. **Actie: Facilities/HRM/NPA. Deadline: voorjaar 2020.**

Zorg/begeleiding

Ernstige rookverslaving is een ziekte. Dat betekent dat medewerkers en studenten die verslaafd zijn een serieus probleem hebben. Noorderpoort wil hulp bieden bij het oplossen van hun probleem. Er zijn daarbij drie varianten:

1. Via de NPA wordt de cursus 'Tabak van Tabak' (budget Menzis) aangeboden. De NPA blijft dit doen en brengt de cursus het komende jaar extra onder de aandacht. **Actie: HRM/NPA.**
2. Bij Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) loopt een experiment waarbij op elke locatie een medewerker is/wordt opgeleid tot 'Stop-met-roken-coach'. VNN is bereid deze kennis met ons te delen en Noorderpoort te gebruiken als pilot om dit product/dienst in de markt te zetten. Noorderpoort zou dit kunnen beleggen bij de locatiecontactpersonen vanuit het team NSP. Elke locatie heeft een NSP collega die al opgeleid is cq ervaring heeft met leefstijl-interventies en met een aanvullende scholing dit uit zou kunnen voeren. **Actie: NSP.**

memo

3. Het UMCG heeft samen met VNN een innovatief traject ontwikkeld om medewerkers met een zware rookverslaving te helpen. De eerste resultaten zijn goed (hoog slagingspercentage, weinig recidive). Het UMCG wil graag samen met Noorderpoort een pilot draaien waarin onderzocht wordt of dit traject ook bij andere organisaties succesvol kan zijn. **Actie: HRM/NPA.**

Variant 1 bestaat al en is alleen beschikbaar voor medewerkers. Bij de varianten 2 en 3 hebben we de keuze om ze beschikbaar te stellen voor medewerkers, studenten of beide.

Mijn advies is om te onderzoeken hoe we de varianten 2 en 3 open kunnen stellen voor zowel medewerkers als studenten. Het eerste past bij 'goed werkgeverschap', maar met het tweede kunnen we maatschappelijke impact maken en onze slogan 'de student centraal' inhoud geven en ons imago als gezonde school versterken.

Projectorganisatie

Mijn advies is om een Projectmanager te benoemen die dit proces vorm en inhoud moet geven conform de nieuwe principes over structuur en aansturing bij Noorderpoort (Noordersupport).

De Projectmanager heeft:

- Kennis van de achtergrond en inhoud van de relevante wetgeving;
- Kennis/ervaring op het gebied van in- en externe communicatie;
- Een extern netwerk op dit terrein (Alliantie Nederland Rookvrij, Rookvrije Generatie, Groningen Rookvrije Gemeente etc.);
- Kennis van en ervaring met het werken van en in de interne organisatie bij Noorderpoort;
- Ervaring in het managen van een complex project, complex in de zin van de het aantal betrokken partijen/belangen/tijdlijnen en de afstemming daartussen.

Geschatte inzet uren:

Projectmanager: 4-8 uren per week van 1 juli 2019 tot 1 september 2020.

De Projectmanager wordt gemandateerd om een beroep te kunnen doen op de intern beschikbare (uitvoerings)deskundigheid. Indien dit leidt tot een te groot beslag op de beschikbare uren, wordt er door hem/haar een oplossing gezocht.

memo

Actie: CvB.

memo

Bijlage 1 Huidig aanbod Vitaliteit Noorderpoort

Aanbod Noorderpoort Academie

Thema's Online Good Habitz trainingen:

- Veilig en gezond
- Positieve psychologie
- Persoonlijke effectiviteit

Diverse downloads E-Library :

- Persoonlijke Ontwikkeling

Online NPA trainingen:

- Weer op je gewicht (via Menzis budget)
- Tabak van roken (via Menzis budget)
- (Zelf) leiderschap en veerkracht (via Menzis budget)
- Een pas op de plaats, ga 1 dag off line

Open aanbod NPA:

- Mindfulness jaarlijks (met terugkommomenten en stilte dagen)
- Pilates
- Mantelzorg werkt
- Timemanagement

Aanbod Beweeg en vitaal Sportcentrum Europapark

- Donderdagochtend WOD
- Fitness voor medewerkers
- Fitfriday aanbod
- Labooga dans met korting
- Fysio aanbod MCZ
- Advies diëtiste MCZ

memo

Team coaching activiteiten

- Coaching werkbalans
- Sportcentrum fysieke teambuilding activiteit

FISCFREE

- Sport en bewegen met korting
- Korting op aankoop fiets of e-bike

Noorderpoort goes Healthy maand

- Wandel experience Europapark
- Gezond koken bij Grandcafé
- 4-mijl voor medewerkers